

ХАРКІВСЬКИЙ ОКРУЖНИЙ АДМІНІСТРАТИВНИЙ СУД

61022, м. Харків, майдан Свободи, 6, т.730-42-72, inbox@adm.hr.court.gov.ua, код ЄДРПОУ 34390710

05.09.2025 № 03-19/30682/25

**Голові Вищої кваліфікаційної комісії
суддів України
Андрію ПАСІЧНИКУ
inbox@vkksu.gov.ua**

**Копія: Голові Верховного Суду
Станіславу КРАВЧЕНКУ
inbox@supreme.court.gov.ua**

**Копія: Голові Касаційного адміністративного
суду у складі Верховного Суду
Михайлу СМОКОВИЧУ
kas@supreme.court.gov.ua**

**Копія: Президенту ВГО «Асоціація суддів
України»
Вадиму КОРОТУНУ
vnsal@ukr.net**

**Копія: Голові Ради суддів України
Богдану МОНІЧУ
davidenko@court.gov.ua**

Харківський окружний адміністративний суд, опрацювавши проект Положення про регулярне оцінювання судді, розроблений Вищою кваліфікаційною комісією суддів України, вважаємо необхідним висловити свої зауваження та коментарі, які полягають в наступному.

Так, статтею 90 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі Закон) визначено завдання та порядок регулярного оцінювання судді. Частиною 1 статті 90 Закону надано визначення мети регулярного оцінювання судді, а саме: метою є виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

Частиною 2 статті 90 Закону визначено шляхи якими повинно вирішуватися мета регулярного оцінювання, а саме :

- 1) викладачами (тренерами) Національної школи суддів України за результатами підготовки шляхом заповнення анкети;
- 2) іншими суддями відповідного суду шляхом анкетування;
- 3) самим суддею шляхом заповнення анкети самооцінки;
- 4) громадськими об'єднаннями шляхом незалежного оцінювання роботи судді в судових засіданнях.

Частиною 3 статті 90 Закону, визначеного вимоги, щодо анкети яку заповнює тренер за результатами тренінгу (тренінг - це активний, інтерактивний метод навчання, спрямований

на розвиток конкретних знань, умінь та навичок у учасників через практичне відпрацювання в безпечному, змодельованому середовищі. На противагу лекціям чи семінарам, тренінг надає перевагу діяльності учнів, базуючись на їхньому особистому досвіді та сприяючи саморозвитку через групову взаємодію та вправи), а саме вона повинна містити:

- 1) оцінку:
 - а) оволодіння суддею знаннями, вміннями, навичками;
 - б) акуратності і своєчасності виконання завдань;
 - в) аналітичних здібностей, спроможності оцінювати інформацію;
 - г) вміння взаємодіяти з колегами (спроможності вести переговори, працювати в команді, працювати під тиском тощо);
 - д) комунікаційних навичок (навичок складення документів, усного мовлення тощо);
 - є) сильних сторін судді;
- 2) рекомендації судді щодо напрямів самовдосконалення або проходження додаткового навчання.

Далі частина 4 статті 90 Закону визначає дії Національної школи суддів щодо ознайомлення судді з анкетною, а саме, що суддя ознайомлюється з анкетною не пізніше п'яти днів після закінчення відповідного тренінгу. Суддя протягом десяти днів після одержання анкети має право надіслати свої заперечення щодо результатів оцінювання. За результатами розгляду заперечень судді викладач (тренер) має право протягом п'яти днів заповнити нову анкету оцінювання. Анкета оцінювання роботи судді за результатами кожного тренінгу, заперечення судді щодо результатів оцінювання, а також анкета за результатами розгляду заперечень включаються до суддівського дос'є.

Також законодавцем чітко визначена шлях яким громадські об'єднання організують оцінювання роботи судді, а саме у відкритих судових засіданнях. Результати незалежного оцінювання роботи судді в судовому засіданні фіксуються в анкеті, що містить інформацію про тривалість розгляду справи, дотримання суддею правил судочинства і прав учасників процесу, культуру спілкування, рівень неупередженості судді, рівень задоволення поведінкою судді учасниками процесу, зауваження щодо ведення процесу, інші відомості. Заповнена анкета незалежного оцінювання роботи судді в судовому засіданні може бути включена до суддівського дос'є.

Також законодавцем чітко визначено в частині 6 статті 90 Закону, що порядок, методологію оцінювання та само оцінювання судді затверджує Вища кваліфікаційна комісія суддів України.

Отже, аналізуючи у сукупності вище вказані положення статті 90 Закону можна прийти до висновку, що порядок, методологію оцінювання та само оцінювання судді повинні бути розроблені ВККСУ з врахуванням мети само оцінювання, а саме: виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання з використання визначених законодавцем шляхів досягнення цієї мети, а також у відповідності до Регламенту Вищої кваліфікаційної комісії суддів України який визначає, що у своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, Законом «Про судоустрій і статус суддів», цим Регламентом та іншими нормативно-правовими актами.

Також необхідно звернути увагу, що законодавець надав повноваження ВККСУ лише щодо **затвердження** порядку, методологію оцінювання та само оцінювання судді, а не розроблення цього порядку.

Щодо конкретних зауважень до проекту Положення про регулярне оцінювання судді:

ПОЛОЖЕННЯ про регулярне оцінювання судді

Це Положення розроблено відповідно до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон) і міжнародних стандартів судоустрою та визначає порядок і методологію оцінювання та самооцінювання суддів (далі – регулярне оцінювання) як регулярних процедур суддівської кар'єри, основу яких складає система оцінювання за методом 360 градусів (360-degree feedback), що полягає в отриманні зворотного зв'язку щодо професійної діяльності від суб'єктів, дотичних до робочого оточення.

Коментар: як вже зазначалось вище в частині 6 статті 90 Закону чітко визначено, чим керується ВККСУ при прийнятті положення, а саме Законом України «Про судоустрій і статус суддів». Також в регламенті Вищої кваліфікаційної комісії суддів України чітко визначає, що у своїй діяльності Комісія керується Конституцією України, Законом, цим Регламентом та іншими нормативно-правовими актами, жодного посилання, а ні в регламенті ВККСУ, а ні в Законі України «Про судоустрій і статус суддів», що при розробленні порядку, методології оцінювання та самооцінювання судді воно розробляється у відповідності до міжнародних стандартів судоустрою та визначає порядок і методологію оцінювання та самооцінювання суддів (далі – регулярне оцінювання) як регулярних процедур суддівської кар'єри, основу яких складає система оцінювання за методом 360 градусів (360-degree feedback), що полягає в отриманні зворотного зв'язку щодо професійної діяльності від суб'єктів, дотичних до робочого оточення не містить, а тому на нашу думку застосування цих міжнародних стандартів при розробці Положення виходить за межі повноважень ВККСУ.

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Регулярне оцінювання судді – це передбачена Законом процедура виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

2. Принципами оцінювання та самооцінювання судді є регулярність, об'єктивність, єдність порядку та методології, застосування єдиних критеріїв для оцінювання судді, незалежність та неупередженість суб'єктів, які беруть участь в оцінюванні

Коментар: положення статті 90 Закону не містять визначення принципів оцінювання та самооцінювання, а як вже зазначалось вище лише мету та шляхи. Отже в даному випадку як я вважаю ВККСУ перебирає на себе повноваження законодавця та самостійно визначає принципи оцінювання та самооцінювання.

3. Регулярне оцінювання судді проводиться:

- 1) викладачами (тренерами) Національної школи суддів України за результатами підготовки шляхом заповнення анкети;
- 2) іншими суддями відповідного суду шляхом анкетування;
- 3) самим суддею шляхом заповнення анкети самооцінки;
- 4) громадськими об'єднаннями шляхом незалежного оцінювання роботи судді в судових засіданнях..

4. Суб'єктами, які проводять регулярне оцінювання, є:

- 1) викладачі (тренери) Національної школи суддів України;
- 2) судді (самооцінювання);
- 3) інші судді (стосовно оцінювання іншого судді)
- 3) громадські об'єднання.

Суддя у відставці може залучатися до проведення регулярного оцінювання виключно як викладач (тренер) Національної школи суддів України.

Коментар: положення статті 90 Закону не містять посилань щодо можливості залучення судді у відставці, оскільки порушується мета регулярного оцінювання, це виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання.

5. Проведення регулярного оцінювання здійснюється шляхом заповнення передбачених цим Положенням анкет:

- 1) анкета оцінювання судді за результатами тренінгу (додаток 1);
- 2) анкета оцінювання судді іншими суддями відповідного суду (додаток 2);
- 3) анкета самооцінювання судді (додаток 3);
- 4) анкета оцінювання судді громадськими об'єднаннями (додаток 4).

В анкеті повинні бути заповнені всі визначені нею поля та оцінені всі показники.

Анкета заповнюється за даними, актуальними на момент оцінювання.

Кожен показник анкети необхідно оцінити за шкалою від 0 до 5 балів, де:

«0» – неможливо оцінити;

- «1» – недостатній рівень;
- «2» – мінімально допустимий рівень;
- «3» – допустимий рівень;
- «4» – високий рівень;
- «5» – дуже високий рівень.

Коментар: як вже зазначалось вище, що метою регулярного оцінювання є виявлення індивідуальних потреб судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання, а тому заповнення всіх полів анкети є на мою думку недоречним, оскільки метою анкетування є підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання працюючого судді, а не перевірка кваліфікації судді. Також в розрізі мети анкетування і повинно бути проставлено оціни які за своєю суттю повинні відображати рівень необхідності судді в отриманні тієї чи іншої інформації, чи необхідність у розширенні тих чи інших професійних навичок.

6. Об'єктом регулярного оцінювання є професійна діяльність та кваліфікація судді.

Суддя не підлягає регулярному оцінюванню на час здійснення повноважень члена Вищої ради правосуддя, члена Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, голови чи заступника голови Ради суддів України, під час проходження військової служби, перебування у відпустці по догляду за дитиною або тривалого безперервного перебування на лікарняному (понад 30 днів). Такий суддя може брати участь у самооцінюванні за власним бажанням.

Регулярне оцінювання судді у відставці не проводиться.

Коментар: як вже неодноразово зазначалось метою регулярного оцінювання є вдосконалення, стимулювання судді до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання, а отже законодавцем в частині 1 статті 90 Закону чітко визначено, що є об'єктом регулярно оцінювання, а саме це: індивідуальні потреби судді щодо вдосконалення, стимулювання його до підтримання кваліфікації на належному рівні та професійного зростання та в жодному різі не оцінювання професійної діяльності та кваліфікація судді перевірка оскільки перевірка кваліфікації судді визначена розділом 5 главою 1 Закону, а отже в даному випадку визначення об'єкта зазначеному у проекті є таким, що не відповідає меті визначеній у статті 90 Закону.

7. Під час проведення регулярного оцінювання суддя має право ознайомлюватися з результатами (анкетами) його оцінювання, надавати пояснення та зауваження щодо оцінок, а також брати участь в обговоренні питання щодо визначення результатів оцінювання судді іншими суддями відповідного суду.

8. Під час проведення регулярного оцінювання суддя зобов'язаний заповнити анкету самооцінювання, оцінити суддю (скласти анкету оцінювання судді) відповідного суду, що визначено йому для оцінювання автоматизованою системою (Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою), а також дотримуватись інших вимог цього Положення.

Коментар: вище вказане положення на мою думку протирічить положенням статті 56 Закону яка має вичерпний перелік прав та обов'язків судді, що в свою чергу є посяганням на незалежність судді.

9. Організаційне забезпечення оцінювання суддів викладачами (тренерами) здійснює Національна школа суддів України.

Питання організаційного забезпечення оцінювання суддів може здійснюватися зборами суддів відповідного суду. У разі неухвалення зборами суддів відповідного рішення відповідальність за організацію оцінювання судді іншими суддями відповідного суду несе голова суду або виконувач його обов'язків.

Коментар: вирішення питання організаційного забезпечення суддів зборами суддів на мою думку протирічать положенням статті 126 Закону та не віднесені до повноважень які вирішуються зборами суддів. Також згідно положень ст. 24 Закону до повноважень голови суду не віднесено організацію забезпечення оцінювання або само оцінювання, а отже в

даному випадку зазначені положення є втручанням як в функції та повноваження суддівського самоврядування так і в повноваження голови суду або виконуючого обов'язки голови суду.

10. Регулярне оцінювання судді проводиться згідно графіку, що визначено зборами суддів відповідного суду.

При формуванні цього графіку має бути враховано графік відпусток суддів, дані щодо їх відраджень суддів та інші обставини, що можуть мати значення для оцінювання.

Період оцінювання судді у графіку не може бути меншим одного місяця.

До графіку оцінювання можуть вноситись зміни.

Графік оцінювання суддів відповідного суду оприлюднюється на офіційному вебсайті суду (у разі його визначення).

11. У разі не визначення зборами суддів графіку регулярного оцінювання суддів відповідного суду при проведенні такого оцінювання використовується періодичність (строки), що визначено цим Положенням.

Коментар до п. 10 та п. 11: оскільки як вже зазначалось вище до компетенції зборів суддів не віднесено повноважень, щодо оцінювання судді, а отже збори судді позбавлені повноважень щодо встановлення відповідного графіку тощо. Щодо оприлюднення графіку то вказане положення не охоплюється змістом терміну порядку проведення самооцінюванням, а є на мою думку втручанням в діяльність суду.

Щодо інших розділів та пунктів порядку, форми анкет, то оскільки, як зазначалось, вище, загальні положення розроблено з порушенням мети оцінювання викладеній у статті 90 Закону та інших статей Закону України «Про судоустрій і статус суддів» з порушенням регламенту ВККС та фактично є намаганням проведення регулярного кваліфікаційного оцінювання та запровадження нових обов'язків судді які не визначені Законом, що фактично може призвести до порушення принципу незалежності судді, а інші пункти ґрунтуються на загальних засадах то положення у цілому потребують подальшому доопрацювання з врахуванням зауважень.

Щодо пропозицій то на мою думку доречно було при проведенні анкетування судді іншим суддею, суддю який буде проводити анкетування в першу чергу обирати з членів колегії в якій працює суддя, а в разі її відсутності зі усього складу суддів суду.

Також можливість визначення громадського об'єднання яке проводить оцінювання судді у відкритому судовому засіданні у відповідному судді за принципом автоматичного вірогідності серед інших громадських об'єднань.

Голова суду

Михайло СПІРДОНОВ